

УДК 656.135.073

Лебідь І.Г., канд. техн. наук, професор
Осадча А.В., студентка

Національний транспортний університет, м. Київ, i.h.lebed@gmail.com

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА РОБОТУ ТРАНСПОРТНО- ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Протягом останніх років відбуваються зміни частки експедиторських послуг в організації процесу перевезень вантажів. Вони є наслідком впровадження ряду організаційно-управлінських заходів у транспортній галузі, що передбачають перехід до мультимодальних технологій організації перевезень. На сьогодні експедитори організують значну частку перевезень вантажів у світі, під час яких вони виконують усі необхідні операції. Однак, їхня діяльність значною мірою залежить від сезонних чинників, які впливають на умови транспортування, рівень попиту, витрати та загальну ефективність обслуговування. Зміни погодних умов, святкові періоди, економічні коливання та специфічні особливості різних сезонів можуть як сприяти зростанню попиту на експедиторські послуги, так і створювати серйозні виклики для роботи транспортно-експедиторських підприємств.

При міжнародних перевезеннях сезонність можна розглядати як сукупність змін, які відбуваються внаслідок повторюваних явищ у природньому, економічному та соціальному середовищі. Для транспортно-експедиторських послуг сезонні чинники можуть бути як позитивними, так і негативними.

Кліматичні умови істотно впливають на всі етапи організації перевезень – від планування маршруту до доставки вантажу кінцевому отримувачу. До цих чинників належать високі температури, що можуть призвести до перегріву чутливих до температури вантажів, особливо харчових продуктів, тому для таких перевезень стає необхідним використання рефрижераторів чи ізотермічних напівприцепів.

Економічні умови значною мірою визначають можливості та витрати на організацію транспортних послуг. Основним економічним фактором є коливання цін на паливо. Підвищення вартості впливає на собівартість транспортних послуг та тарифну політику підприємств. Висока ціна палива може зумовити необхідність пошуку інших, альтернативних маршрутів для скорочення витрат або навіть використання інших, більш економічно вигідніших видів транспорту.

Календарні чинники охоплюють періоди підвищеного попиту, святкові дні, сезонні обмеження та регламентовані законодавством особливості організації перевезень. У періоди перед святами, попит на послуги перевезення значно зростає, що також має свій вплив, оскільки, може призвести до дефіциту транспортних засобів [1].

Проведений аналіз засвідчив суттєвий вплив сезонних чинників, таких як погодні умови, коливання цін на паливо та інші зовнішні фактори — на завантаженість транспортних засобів і, відповідно, на фінансові показники підприємств, що здійснюють перевезення. У зимовий період, коли зменшується попит на транспортні послуги, надзвичайно важливою стає роль експедиторського відділу. Завдяки розумінню впливу сезонних змін, експедитори можуть завчасно планувати альтернативні маршрути, шукати додаткові вантажі для зниження рівня простою транспорту та забезпечення більшої ефективності транспортних процесів. Отже, оцінка сезонних чинників дозволяє не лише передбачити ризики, а й сформувати адаптивну стратегію роботи транспортно-експедиторських підприємств в умовах змінного попиту.

Список посилань

1. Литвиненко С.Л. та ін. Транспортно-експедиторська діяльність: Навчальний посібник 2-е видання. – К.:Кондор, 2016. – 184с.